

Motion till riksdagen 2023/24:1506

av **Ingela Nylund Watz och Anna Vikström (båda S)**

Kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunernas brottsförebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I den organiserade brottslighet som riktas mot välfärdssystemen utgör vinsterna från de olika brottsuppläggen ofta en basinkomst i ett kriminellt ekosystem. Välfärdssystemen utgör ett nät av utbetalningssystem på kommunal och nationell nivå som hänger ihop och ofta är beroende av varandra. Tar man sig bara in i ett system öppnas dörrarna till andra genom att gapen mellan olika myndigheters ansvarsområden utnyttjas. Denna brottslighet är därför systemhotande. Vinsterna används inte sällan till att finansiera annan brottslighet, t.ex. narkotikahandel och utpressarverksamhet. Konflikter som uppstår om de olika ”affärsuppläggen” i den kriminella miljön leder till ett alltmer upp-trappat våld.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen genomförde flera åtgärder i syfte att bekämpa den organiserade brottsligheten. Sedan den 1 januari 2016 finns det sekretesslättnader rörande informationsutbyte mellan myndigheter vid misstanke om grov brottslighet. Ett folkbokföringsbrott har införts, liksom möjligheten att kontrollera bosättning. Ett pilotprojekt i syfte att öka ordningen och redan i folkbokföringen har genomförts och flera berörda myndigheter har fått resurstillskott för att bekämpa välfärdsbrott och skatteundandragande liksom ett tydligt uppdrag att samarbeta kring dessa frågor. Beslut fattades om att inrätta en ny myndighet för att stärka arbetet med att minska felaktiga utbetalningar genom en systemövergripande kontroll. Dessutom föreslog den socialdemokratiskt ledda regeringen stärkta åtgärder för att kontrollera ersättningar för sjuklönekostnader och brottslighet inom lönegarantiområdet, en stärkt förmåga att stoppa oseriösa aktörer inom välfärdsområdet, en stärkt samverkan mot arbetslivskriminalitet,

ett stärkt arbete mot organiserad ekonomisk brottslighet och åtgärder för att motverka fusk på vägtransportområdet.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen vidgade också perspektivet på brottsbekämpningen genom att lyfta fram kommunernas roll och möjligheter att bidra till att upptäcka och förhindra välfärdsbrott, i samverkan med andra myndigheter, bl a genom direktiven till utredningen om utökat informationsutbyte, Ds 2022:13, som presenterade sina förslag den 1 juli 2022. Utredningen föreslog att statliga och kommunala myndigheter samt de som jämföras med myndigheter enligt offentlighets- och sekretesslagen skulle ges förutsättningar att utbyta sekretessbelagda uppgifter i större utsträckning än idag. Remisstiden för utredningen utgick i november 2022. Det är angeläget att riksdagen skyndsamt får ta ställning till dessa förslag.

Riksdagen beslutade i bred enighet under våren 2023 att lagfästa kommunernas arbete med att förebygga brott. Av Ekobrottsmyndighetens remissvar på den utredning, SOU 2021:49, som låg till grund för regeringens proposition framgår tydligt önskemålet att det är önskvärt att tydliggöra att kommunernas ansvar också omfattar ekonomisk brottslighet. Det är viktigt att kommunerna i sitt brottsförebyggande arbete också arbetar med frågor om fusk inom välfärden och annan ekonomisk brottslighet.

Ingela Nylund Watz (S)

Anna Vikström (S)